

Dosarul nr. 2ra-677/20

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani) O. Ionașcu
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan

ÎNCHEIERE

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Mihov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 19 octombrie 2018, avocatul Țurcan Vasile în interesele lui Ivan Mihov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, solicitând încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ivan Mihov a sumei de 80 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și 6 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecare a cauzei legate de achitare a serviciilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii a indicat că începând cu luna mai 2008 și până în luna mai 2017, adică timp de 10 ani, reclamantul a fost protagonistul unui proces penal în calitate de acuzat și inculpat, procesul derulând anevoios și cu încălcarea gravă a principiului celerității.

A indicat că prin ordonanța procurorului din 31 iulie 2008, s-a refuzat în începerea urmăririi penale, care a fost anulată prin ordonanță din 27 noiembrie 2008, emisă de procurorul ierarhic superior, G. Botnaru, fiind pornită o cauză penală pe indicii art. 287 alin. (3) Cod penal - huliganism agravat.

Despre aceste ordonanțe reclamantul nu a fost informat și nu a știut un timp îndelungat, ducând o viață obișnuită.

La sfârșitul lunii noiembrie 2013, telefonic și prin intermediul poliției, reclamantul a fost citat să se prezinte la Inspectoratul de Poliție al sec. Rîșcani, la ofițerul de urmărire penală Vasile Rusu, unde s-a prezentat de 2 ori.

Prima dată, a purtat cu ofițerul o discuție verbală, care nu obliga la nimic pe cazul altercației din luna mai 2008, fără ca să fie preluată vreo explicație, fiindcă

din spusele ofițerului, la acel moment materialele pe caz se aflau la examinare în Procuratura sec. Rîșcani, iar prezentându-se la a doua citație a fost informat că ofițerul de urmărire penală nu este la locul de muncă și el va fi citat suplimentar, dar nu se știe când.

În condițiile menționate, încât nu avea nici un statut procesual și nici o restricție, reclamantul a decis la data de 17 decembrie 2013 să plece provizoriu la muncă în Franța.

În luna aprilie 2014, s-a întors în țară și a dus o viață obișnuită și transparentă în satul natal până la 30 ianuarie 2015, când a fost citat să se prezinte de urgență la poliție, unde a fost așteptat de colaboratori ai Inspectoratului de Poliție sec. Rîșcani, care în baza unor acte lipsite de veridicitate, l-au încătușat și escortat în mun. Chișinău.

La data de 3 februarie 2015, i-a fost adusă la cunoștință ordonanța din 30 decembrie 2014 de punere sub învinuire prin contumacie, conform indicilor art. 287 alin. (3) Cod penal.

Astfel, investigațiile penale au fost pornite împotriva lui, drepturile și obligațiile i-au fost aduse la cunoștință tocmai după 6 ani 2 luni și 6 zile de la data pornirii urmăririi penale.

În acest context, instanțele de judecată au respins demersul și recursul procurorului privind aplicarea măsurii de constrângere arestului preventiv, în privința reclamantului fiind aplicată măsura preventivă obligația de a nu părăsi țara din 2 februarie 2015, pe care el a respectat-o întocmai.

În luna iulie 2015, dosarul penal a fost expediat cu rechizitoriu în Judecătoria Rîșcani, iar procesul în instanța de fond a fost finalizat la 27 februarie 2017 cu o sentință de condamnare condiționată a lui.

Totodată, a remarcat că procesul a parcurs și stadiile de apel și de recurs, fiind finalizat irevocabil prin decizia Curții Supreme de Justiție din 17 aprilie 2018, publicată la 15 mai 2018.

Drept urmare, procesul penal în speță a durat de la 11 mai 2008 și până la 15 mai 2018, adică 10 ani și 4 zile, iar în aceste condiții consideră că prezenta acțiune cade sub incidența Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dar și sub incidența art. 6 CEDO, fiind un proces inechitabil.

Consideră că prin încălcarea termenului rezonabil reclamantului i-a fost cauzat prejudiciu material prin faptul că a suportat cheltuieli financiare, dar și pierderi afective de timp, pentru că el se deplasa în Chișinău, la organul de urmărire penală, în Procuratură și în instanțele de judecată, în multe cazuri deplasările fiind inutile și fără rezultate.

La fel, reclamantul a suportat și alte cheltuieli, cauzate de tergiversarea procesului, cum ar fi cheltuielile pentru asistenta juridică, care la moment deja constituie 6 000 lei.

La fel, menționează că încălcarea termenului rezonabil în proces i-a cauzat reclamantului un grav prejudiciu moral, deoarece cauza penală s-a aflat peste 5 ani fără nici mișcare și fără ca reclamantul să fie înștiințat despre existența acestuia, fiind încălcat dreptul ultimului la apărare, or, după 5-6 ani el deja nu a mai putut să-și realizeze eficient acest drept, fiindcă a devenit imposibil de acumulat anumite

probe, ultimul fiind condamnat doar în baza declarațiilor prezentate de partea vătămată și de prietenul acestuia.

În asemenea circumstanțe, a remarcat că cauza a avut un impact negativ asupra reclamantului, provocându-i retrairi imense și ireparabile, astfel încât prejudiciul moral estimează la suma de 80 000 lei.

În drept, cererea de chemare în judecată a fost întemeiată în baza prevederilor Legii nr. 87 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei s-au dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și art. 166-167 din Codul de procedură civilă.

Prin hotărârea din 4 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de către Ivan Mihov împotriva Ministerului Justiției.

S-a constatat încălcarea dreptului a lui Ivan Mihov la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale privind învinuirea acestuia de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal.

S-a încasat din contul bugetului de stat gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Ivan Mihov suma de 40 000 lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, precum și suma de 6 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecare a cauzei legate de achitare a serviciilor de asistență juridică.

În rest acțiunea, s-a respins ca neîntemeiată.

La 22 februarie 2019 Ministerul Justiției și la 6 martie 2019 avocatul Țurcan Vasile în interesele lui Ivan Mihov au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit apelul declarat de Ministerul Justiției în temeiul art. 369 lit. a) din Codul de procedură civilă.

Prin decizia din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de Ivan Mihov.

S-a modificat hotărârea din 4 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin majorarea prejudiciului moral de la 40 000 lei până la 60 000 lei.

În motivarea soluției, instanța de apel a conchis că prima instanța corect a stabilit că încălcarea termenului rezonabil în procesul penal i-a cauzat reclamantului un grav prejudiciu moral, deoarece cauza penală s-a aflat peste 10 ani fără nici o mișcare și fără ca reclamantul să fie înștiințat despre existența acestuia, fiind încălcat dreptul ultimului la apărare, or, după 5-6 ani el deja nu a mai putut să-și realizeze eficient acest drept, fiindcă a devenit imposibil de acumulat anumite probe, ultimul fiind condamnat doar în baza declarațiilor prezentate de partea vătămată și de prietenul acestuia.

Însă, la evaluarea cuantumului prejudiciului moral, instanța de fond nu s-a călăuzit de jurisprudența CtEDO cu referire la de satisfacția echitabilă.

Astfel, instanța de apel a considerat că prejudiciul moral în sumă de 40 000 de lei este unul minimalizat și disproporțional în raport cu suferințele pe care el le-a suportat reclamantul ca urmare a încălcării termenului rezonabil în procesul penal.

La 21 februarie 2020, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 12 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului,

casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, cu referire la prevederile art. 432 alin. (1) și (2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, Ministerul Justiției a invocat că decizia contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată, deoarece instanțele eronat au interpretat prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Consideră că instanța de apel la caz în mod nejustificat și neîntemeiat a dispus acordarea prejudiciului moral în quantum de 60 000 lei, în condițiile în care cauza nu a fost examinată sub toate aspectele și s-a acordat o apreciere eronată a probelor anexate la materialele cauzei.

Iar, quantumul prejudiciului moral este excesiv și vădit disproporțional în corelație cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată părților la proces la 21 ianuarie 2020, prin intermediul poștei electronice (f.d. 118), iar cererea de recurs a fost depusă la 21 februarie, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 24 10 martie 2020 în adresa intimatului și a reprezentantului aistuia a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Ministerul Justiției cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

Prin referința din 6 aprilie 2020 a menționat că consideră cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției drept ilegală și care urmează a fi respinsă.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru